

Osobná prelatura: Partikulárne právne normy

Z právneho hľadiska je Opus Dei osobnou prelaturou Katolíckej cirkvi. Prelatúram, ktoré majú hierarchickú štruktúru, sú zverené osobitné pastoračné potreby.

28.11.2013

V právnom systéme Katolíckej cirkvi bola právna podoba osobnej prelatury predpokladaná už na II. Vatikánskom koncile. Koncilový

dekrét Presbyterorum ordinis (O službe a živote kňazov, 7. 12. 1965), v článku 10 ustanovil, že pre „vytvorenie špeciálnych pastoračných diel v prospech rôznych spoločenských vrstiev na územnej, národnej, alebo aj svetovej úrovni", sa môžu v budúcnosti zriadiť, okrem iného, „zvláštne diecézy alebo osobné prelatury".

OSOBNÉ PRELATÚRY

Koncil si predsavzal, že vytvorí novú právnu entitu, ktorá vďaka svojej flexibilitě významne prispeje k šíreniu evanjeliového posolstva a kresťanského spôsobu života: cirkevná organizácia tak reagovala na požiadavky svojho vlastného poslania, ktoré v dejinách ľudstva stále pretrváva.

Väčšina existujúcich cirkevných provincií sú územné, pretože sa vytvárajú na základe väzby bydliska

veriacich k určitému územiu. To je typický prípad diecézy.

Inokedy sa však príslušnosť veriacich cirkevnej provincie nestanovuje na základe bydliska, ale na základe iných hľadísk, napr. zamestnania, rítu, podmienok imigrantov, konvencií vytvorených jurisdikčnou autoritou atď. Je to napríklad prípad vojenských ordinariátov a osobných prelatur.

Osobné prelatury – predvídané, ako už bolo zmienené, II. Vatikánskym koncilom – sú inštitúcie, na čele ktorých je ordinár (prelát, ktorý môže byť biskupom, je menovaný pápežom a riadi prelaturu mocou riadiacou alebo jurisdikčnou). Spolu s prelátom je tu kňazstvo, tvorené svetkými kňazmi, a veriacimi laikmi, mužmi a ženami.

Osobné prelatury sú preto inštitúcie, ktoré patria do hierarchickej štruktúry Cirkvi, teda sú jedným zo

spôsobov, ako cirkev organizovať, aby naplnila tie ciele, ktoré jej Kristus zveril. Súčasne patria ich veriaci naďalej do miestnej cirkvi alebo diecézy, kde majú svoje bydlisko.

Opus Dei ustanovil Ján Pavol II. ako osobnú prelatúru s medzinárodnou pôsobnosťou, Apoštolskou konštitúciou Ut sit, 28. novembra 1982.

Z hore uvedených charakteristík sa osobné prelatúry okrem iného všeobecne odlišujú od náboženských inštitútov a od zasväteného života a tiež od hnutí a združení veriacich. Kanonické právo uvádza, že každá osobná prelatúra sa riadi všeobecným cirkevným právom a svojimi vlastnými stanovami.

PRELATÚRA OPUS DEI

Pred zriadením prelatúry bolo Opus Dei organickou jednotkou zloženou z

laikov a kňazov, ktorí spolupracujú na pastoračnej a apoštolskej úlohe s medzinárodnou pôsobnosťou. Táto konkrétna pastoračná úloha spočíva v šírení ideálu svätosti uprostred sveta, v zamestnaní, a to za daných podmienok každého jednotlivého člena.

Pavol VI. a jeho nástupcovia rozhodli, aby sa preštudovala možnosť dať Opus Dei právne usporiadanie, ktoré je adekvátne jeho povahe. Vo svetle koncilových dokumentov malo byť toto usporiadanie osobnou prelatúrou.

Práce, na ktorých sa podieľali spoločne Svätý stolec a Opus Dei, sa začali v roku 1969. Boli dokončené v roku 1981 a následne zverejnil Svätý stolec oznámenie, v ktorom informoval viac než dve tisícky biskupov diecéz, v ktorých Opus Dei pôsobilo, že môžu podávať v tejto záležitosti svoje pripomienky.

V ďalšom kroku povýšil Ján Pavol II. prostredníctvom Apoštolskej konštitúcie Ut Sit, 28. novembra 1982, Opus Dei na osobnú prelatúru s medzinárodným dosahom. Účinnosť konštitúcie začala platiť od 19. marca 1983. V tomto dokumente vyhlásil rímsky pápež Stanovy, ktoré sú zvláštnym pápežským zákonom prelatúry Opus Dei. Tieto Stanovy sú tie isté, ktoré pred rokmi pripravil zakladateľ, len s nutnými úpravami, súvisiacimi s novou legislatívou.

VZŤAH K DIECÉZAM

Prelatúra Opus Dei je jurisdikčná štruktúra, patriaca do pastoračnej a hierarchickej organizácie Cirkvi. Má svoju vlastnú autonómiu a riadnu jurisdikciu na uskutočňovanie svojho poslania v službe celej Cirkvi, podobne ako diecézy, územné prelatúry, vikariáty, vojenské ordinariáty, atď.

Preto je bezprostredne a priamo podriadená pápežovi, prostredníctvom Kongregácie pre biskupov. Právomoc preláta sa aplikuje tam, kde ide o špecifické poslanie prelatúry.

a) Veriaci laici prelatúry podliehajú právomoci preláta vo všetkom, čo sa týka plnenia zvláštnych záväzkov – asketických, formačných, apoštolských –, ku ktorým sa zaviazali, keď formálne deklarovali začlenenie do prelatúry.

Veriaci laici Opus Dei sú naďalej veriacimi diecézy, v ktorej majú bydlisko a naďalej podliehajú právomoci diecézneho biskupa v tých istých záležitostiach, ako ostatní pokrstení.

Tieto záväzky svojou povahou nezasahujú do právomoci diecézneho biskupa. Súčasne veriaci laici Opus Dei sú naďalej veriacimi diecézy, v ktorej žijú, a preto sú stále

pod právomocou biskupa tejto diecézy, rovnakým spôsobom a v tých istých záležitostiach, ako ostatní pokrstení s rovnakými právami.

b) V súlade s ustanoveniami všeobecného zákona Cirkvi a zvláštného práva Opus Dei, patria diakoni a kňazi inkardinovaní do prelatury do svetského duchovenstva a sú celkom pod právomocou preláta.

Majú podporovať bratské vzťahy s členmi diecézneho duchovenstva a starostlivo zachovávať všeobecnú disciplínu kléru. Majú právo voliť a byť volení, keď sa volí kňazská rada diecézy.

Rovnako biskupi diecézy môžu s predchádzajúcim súhlasom preláta, alebo jeho vikára, poveriť kňazov prelatury úlohami alebo cirkevnými úradmi (farári, sudcovia, atď), z ktorých sa budú zodpovedať len diecéznemu biskupovi, a ktoré budú vykonávať podľa jeho direktív.

Stanovy Opus Dei (kniha IV, kapitola V) stanovujú kritériá vymedzujúce harmonické vzťahy medzi prelaturou a diecézami, na ktorých území uskutočňuje prelatura svoje špecifické poslanie. Do týchto vzťahov patrí napríklad:

a) Bez predchádzajúceho súhlasu diecézneho biskupa sa nezačne práca Opus Dei, ani sa kanonicky nezriadi centrum prelatury.

b) Ak sa má zriadiť kostol prelatury, alebo sa má prelature zveriť kostol už v diecéze existujúci – alebo kde je to vhodné farnosť, uzavrie sa medzi diecéznym biskupom a prelátom alebo regionálnym vikárom zmluva. V týchto kostoloch sa zachovávajú všeobecné smernice diecézy pre kostoly spravované sekulárnym duchovenstvom.

c) Predstavení regiónu prelatury pravidelne informujú a udržujú normálne vzťahy s biskupmi diecézy,

kde prelatura uskutočňuje svoje
pastoračné a apoštolské poslanie. A
tiež aj s biskupmi, ktorí zastávajú
riadiace funkcie v biskupských
konferenciách, a s ich
zodpovedajúcimi orgánmi.

PRÁVNE NORMY, KTORÝMI SA RIADI OPUS DEI

a) Normy všeobecného práva

1. Opus Dei ako osobná prelatura, sa
riadi normami všeobecného práva
Cirkvi, platného pre dané cirkevné
územie. Okrem toho Kódex
kanonického práva z roku 1983
obsahuje základné normy, ktoré
regulujú v článkoch 294-297 osobné
prelatury. Pri Svätom stolci je
prelatura, ako aj ďalšie hierarchické
štruktúry – diecézy, prelatury,
ordinariáty atď. -, podriadená
Kongregácii pre biskupov.

b) Normy partikulárneho práva pochádzajúce od rímskeho pápeža

1. Opus Dei bolo povýšené na osobnú prelatúru s medzinárodnou pôsobnosťou Jánom Pavlom II., Apoštolskou konštitúciou Ut sit, 28. novembra 1982.

2. Podľa Apoštolskej konštitúcie Ut sit sa Opus Dei riadi tiež vlastnými Stanovami, ktoré sa nazývajú Kódex partikulárneho práva Opus Dei. Stanovy boli schválené Jánom Pavlom II. prostredníctvom tejto konštitúcie.

3. Prelatúru Opus Dei tvorí prelát, vlastné kňazstvo a veriaci laici (ženy a muži). Veriaci Diela, v súlade s partikulárnym právom, sú podriadení prelátovi v tých veciach, ktoré sa týkajú špecifických úloh prelatúry. Ako všetci katolícki laici naplňajú pokyny biskupa diecézy, do ktorej patria.

4. Kňazi, ktorí sú súčasťou kňazstva prelatúry, sú plne podriadení prelátovi, ktorý stanovuje ich

pastoračné povinnosti, ktoré v každom prípade vykonávajú v spoločenstve s biskupom a pastoračnou radou. Prelatúra je zodpovedná za ich ekonomickú sebestačnosť.

c) Partikulárne právne normy preláta a vykonávanie riadiacej moci

1. Právomoc preláta sa týka troch oblastí riadiacej moci, ktoré sú zmienené v kánone č. 135:

legislatívna moc – moc vydávať zákony a všeobecné dekréty vo veciach svojej kompetencie –, výkonná moc a súdna moc.

2. Prelát má moc vyhlasovať normy, ktoré rozvíjajú partikulárne právo prelatúry. Rovnako vykonáva výkonnú alebo administratívnu moc: spravodaj Buletin Romana vydáva každý polrok nariadenie preláta a tiež prehľad jeho každodenných aktivít. Súdna moc sa vykonáva prostredníctvom tribunálu,

zriadeného v súlade s cirkevnými normami.

opusdei.org

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/osobna-
prelatura-2/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/osobna-prelatura-2/) (05.08.2025)